

STICHTING HET WANTIJ

web: hetwantij.com
mail: hetwantij@hotmail.com
tel: 06 - 361 65 537
iban: NL06 TRIO 0379 3165 87

Stichting Het Wantij
Plein 1940 - 1945 nr. 53
3313 CV Dordrecht

Aan: leden commissie Fysiek
Gemeente Dordrecht
Betreft: advies t.b.v. commissievergadering Fysiek, d.d. 16 oktober.

Dordrecht, 14 oktober 2018

Geachte raadsleden,

Hierbij enkele aandachtspunten die wij vanuit Stichting Het Wantij met u willen delen. Dit is een kleine selectie van inzichten, maar voor verandering van het beleid wel essentieel.

Vooraf:

Stichting Het Wantij heeft nu al 12 jaar ervaring met de wijze waarop in de gemeente Dordrecht wordt omgegaan met bomen. De kaalslag van ecologisch belangrijke oevers met bomen langs het Wantij aan de Beekmanstraat en in het Wantijpark waren de directe reden voor de oprichting van de Stichting.

Tallose acties met of zonder publiciteit, werden in de loop der jaren ondernomen om bomen en natuur te behouden.

Inleiding:

Het afgelopen jaar heeft de secretaris van de Stichting samen met de ambtenaar (afdeling "groen") die eindverantwoordelijke is voor het afgeven van kapvergunningen de betreffende locaties bezocht. Deze gesprekken / discussies hebben meer inzicht gegeven in de overwegingen van de gemeente bij het beoordelen van bomen.

Op het voorstel van de Stichting aan de beleidsambtenaar van de gemeente om een gesprek te hebben naar aanleiding van onze bevindingen werd helaas niet ingegaan.

Het gaat hierbij voornamelijk om bomen langs of in de omgeving van het Wantij maar ook wel in andere delen van Dordrecht.

Soms is er een relatie met plannen om infrastructuur aan te leggen zoals voet- en fietspaden of kabel en leidingen, dus daar waar de afdeling "grijs" in beeld komt.

Waar het gaat om bouwprojecten, zoals bijv. bij Schaerweide of grote infrastructurele werken zoals bij de herinrichting Merwedestraat en Oranjelaan is de afdeling "groen" geheel buiten beeld..

Oudere bomen:

De laatste 8 jaar worden heel veel oudere bomen in Dordrecht gekapt, terwijl juist deze om velerlei redenen extra belangrijk zijn om te behouden.

Volgens de Stichting heeft dit onder andere te maken met een te scherpe keuring. De betreffende keurmeester(s) is / zijn hoog gekwalificeerd en ambitieus. Daardoor ontgaat geen enkel mankementje hun kritische blik. Dit perfectionisme gecombineerd met een groot

verantwoordelijkheidsgevoel ten aanzien van veiligheid kan een resultaat geven waarbij een oudere boom al snel op de "verdachtenlijst" komt en voortijdig, dus onnodig, gekapt gaat worden. De indruk bestaat dat vooral bij grotere, hogere, dus oudere, bomen een wat overdreven angst bestaat dat deze kunnen omwaaien met alle mogelijk denkbare gevolgen. Daar bij oudere bomen altijd wel wat te vinden is kan dit reden geven om een kapvergunning af te geven. Vanuit die overwegingen zijn heel wat oudere bomen in het Wantijpark, maar ook elders in Dordrecht verdwenen. De drie Italiaanse populieren, recent in het nieuws omdat de Stichting aan de bel trok, zijn zo'n voorbeeld.

We hebben hier ook te maken met een beleidsregel, zo werd vernomen, dat een weliswaar gezonde boom met een aantasting die waarschijnlijk niet kan herstellen, het best direct gekapt kan worden. Dit terwijl er nog geen gevaar is en niet te voorspellen is, of het geconstateerde mankement groter zal worden en ook niet voorspelbaar is hoe lang zo'n boom nog mee kan gaan.

Tijd en geld:

Ook een belangrijke rol bij de beslissing voor en het afgeven van een kapvergunning spelen de financiën. Te denken valt aan de tijd die het kost om aandacht te besteden aan een boom, het gebruik van apparatuur zoals bij een trekproef of bij een meting van het inwendige zoals met geluid of elektrische weerstandsmeting, of voor het inhuren van externe expertise.

Het komt voor dat niet de moeite wordt genomen om de juiste diagnose te stellen, zoals bij een aantal witte abelen aan de Oranjelaan. Daar ging het om zwammen die werden aangetroffen. Het maakt groot verschil welke soort zwam het betreft en ook speelt een rol in welke mate het proces is gevorderd. Pas als dat is onderzocht valt er een gefundeerde beslissing te nemen over het lot van de betreffende boom. Een nader onderzoek, dus een goeie diagnose en prognose kost tijd. Een boom op de attentielijst kost jaarlijks tijd. Een eventuele trekproef ingeval er grote onzekerheid is over de sterkte van de boom, bijv. bij aantasting wortels of stam, kost geld en wordt daarom het liefst voorkomen.

In dit geval heeft de Stichting, in samenwerking met Villa Augustus een deskundige ingehuurd met als resultaat dat de bomen gespaard konden blijven.

Het kappen van bomen waar iets aan gevonden wordt, wordt vaak gemotiveerd met het argument dat door het planten van nieuwe bomen er weer snel een nieuw / gewenst beeld kan ontstaan. (Vaak liggen dan ook al lang plannetjes klaar voor herinrichting). Ook dit is een manier om niet teveel aandacht te hoeven besteden aan de bomen.

Veiligheid en aansprakelijkheid:

Wat betreft het argument van veiligheid in relatie tot aansprakelijkheid, voorzienbaarheid en verwijtbaarheid indien een omgevallen boom of afgebroken tak schade veroorzaakt:

Door een te strenge / scherpe keuring, zie boven, ligt het voor de hand dat de betrekkelijk kleine geconstateerde afwijkingen / aantastingen als oorzaak kunnen worden gezien van evt. schade na een storm. Daarbij dient niet vergeten te worden dat ook geheel niet aangetaste bomen kunnen omwaaien. Dat er een aantasting was geconstateerd hoeft niet per se te betekenen dat er een hoger risico op ongelukken was en dus voorzienbaar.

Hierop aansluitend: een belangrijk ingebouwd mechanisme dat invloed heeft op de beoordeling om bomen al of niet te kappen, is het aantal bomen dat jaarlijks omwaait: Een laag aantal is reden voor extra waardering voor het werk van de groenploeg. Dat vormt een prikkel om zoveel mogelijk bomen met een vlekje, desnoods de hoge leeftijd in combinatie met de grootte/hogte, om te zagen om daarmee dus elk risico uit te sluiten. (Het risico zou dan nul zijn als er helemaal geen boom meer staat...)

Deze methode van beoordeling kan gezien worden als een ongewenste / perverse prikkel!

Boomziekten:

Boomziekten: bijvoorbeeld ziekten van essen, iepen, wilgen, eiken, kastanjabomen.

Veel bomen zijn of worden gekapt vanwege deze ziekten. Als een zieke boom gevaar kan geven is dat zondermeer terecht maar ook worden bomen omgezaagd vanwege een verondersteld besmettingsgevaar. Dat is, bijv. bij de essentaksterfte, niet bewezen. Bij de watermerkziekte van wilgen is ook de vraag of dit besmettelijk is, maar zelfs als dat zo zou zijn, dan heeft het geen zin om in Dordrecht, bijv. langs het Wantij, wilgen om die reden te kappen als stroomopwaarts in de Biesbosch talloze zieke wilgen blijven staan. Dit argument werd door betreffende ambtenaar geaccepteerd en zou verder geen rol meer mee spelen.

Zeer onjuist vindt de Stichting ook de overweging om gezonde bomen, die in een rij staan met zieke exemplaren, te kappen om te voorkomen dat het "beeld wordt aangetast"..... Deze discussie die binnen de afdeling groen wordt gevoerd, gaat over de vraag: wanneer gaan we de hele rij, dus inclusief alle gezonde bomen, kappen, bij 20, 40 of 50% zieke bomen? De discussie mag, maar zou er eigenlijk niet behoren te zijn. Hopelijk wordt niets hiervan praktijk.

"Groen", "grijs" (infrastructuur) en bouwprojecten:

Het is de Stichting opgevallen dat de groenploeg vaak niet, zeker niet vooraf, betrokken wordt bij infrastructurale of bouwprojecten meestal in handen van het ingenieursbureau.

Juist de mensen met kennis van zaken en naar men mag hopen met hart voor de bomen worden buitenspel gezet. Vaak lijkt men zelfs niet op de hoogte gebracht.

Nog verder weg ligt de gedachte dat vanuit afdeling groen bezwaar gemaakt wordt of invloed uitgeoefend op mogelijke plannen(makerij).

Dit is des te ernstiger, omdat bij de meeste geconstateerde aantastingen van bomen in de stad, de oorzaak is gelegen in beschadiging van wortels of stam door eerdere werkzaamheden.

Bij graafwerkzaamheden t.b.v. wegen of paden ontstaat al gauw onnodig schade aan wortels, worden wortels verstikt door ophoging, etc.

Bij bouwprojecten of herinrichting wordt bijna altijd vanaf de tekentafel begonnen met een terrein zonder enig obstakel, oftewel zonder de aanwezige natuur inclusief bomen. Dit is absoluut niet duurzaam en respectloos ten aanzien van deze bomen. Voorbeelden zijn de herinrichting van de Museumstraat en het bouwproject Schaerweide. De rechtlijnige ingenieurs zijn kennelijk nog steeds niet instaat of bereid aanwezige natuurlijke elementen in hun plannen op te nemen. Stichting het Wantij vindt het van groot belang dat voortaan wel, van meet af aan, natuurlijke elementen worden geïntegreerd en gezien worden als verrijking i.p.v. een sta in de weg van de "vooruitgang" en / of ten behoeve van het gewenste "beeld". Dat alles weer glad gestreken zou kunnen worden met de redenering dat deze onnodig gekapte bomen gecompenseerd worden met andere boompjes elders, is een perverse redenering.

Bovendien gaat het, bijv. bij Schaerweide, om volledig gezonde bomen waarvoor een kapvergunning werd afgegeven en geweigerd wordt enig alternatief te bespreken/overwegen.

Conclusie:

De conclusie is dat een andere omgang met bomen noodzakelijk is, het hoeven geen grote (beleidsmatige) veranderingen te zijn, maar wel dient de balans hersteld te worden in de richting van gebruik van gezond verstand, intuïtie, ervaring en inzicht met hart en respect voor de bomen tegenover puur rationele, risicomijdende / angstige en financiële afwegingen. In geval van bouwprojecten wordt teveel aan de belangen van de projectontwikkelaar voldaan.

Ingeval van geplande werkzaamheden of aanleggen infrastructuur zou het goed zijn om

voorafgaand daaraan de afdeling groen te waarschuwen en betrekken voor adviezen en controle.

Om meer aandacht te kunnen besteden aan bomen is waarschijnlijk meer geld / mankracht nodig.

Het Albert Schweitzer Ziekenhuis heeft een directeur gehad die meeliep met artsen om te zien hoe het ging en wat er te verbeteren was. Dat heeft naar ieders tevredenheid een enorme verbeteringsslag tot gevolg gehad. Zou het een goed idee kunnen zijn om de hardnekkige problemen die de bomen- liefhebbende inwoners van Dordrecht ervaren nu eens diepgaand te tackelen door een voor ieder geaccepteerd betrokken, invloedrijk persoon mee te laten kijken bij de dagelijkse praktijk?

Laat Dordrecht qua zorgzaamheid voor groen een voorbeeld worden voor het hele land en maak de slogan waar: "Hoe dichterbij Dordt hoe groener het wordt".

Hoogachtend,
namens het bestuur,

Cor Goosen, secretaris